

Nerodna lista: --
 Celo leto . . . K 10—
 Pol leta . . . " 5—
 Četrt leta . . . " 250—
 Mesечно . . . " 1—
Zunan Avstrije: ----
 Celo leto . . . " 15—
Posamezne številke
 -- 10 vinarjev. --

STRAŽA

Insertati ali oznanila
 se računajo po 12 vin.
 od 6 redne petiverste: pri
 večkratnih oznanilih velik
 — popust. —
 „Straža“ izhaja v pon-
 deljek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravljalstvo: Maribor
 Korovška ulica 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure popoldne.

Laški neuspehi na Kruu.

Naskoki na Doberdolsko planoto odbiti. — Za laško fronto v Benečiji premikajo vojaštvo. — Na ruskem bojišču nič posebnega. — Na francoskem bojišču še vedno hudi boji. — Grčija proti Bolgariji in za Srbijo.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Uradno se razglasha:

Dunaj, 3. oktobra.

Rusko bojišče.

Onemogel vsled mnogoštevilnih, brezuspešnih, in izgubepolnih napadov, ki jih je napravil sovražnik dan popreje, je zapustil včeraj, dne 2. okt., zahodni breg spodnjega toka reke Kormin.

Sicer je pa položaj na severnem izhodu nespremenjen in se ni pripetilo nobenih posebnih dogodkov.

Italijansko bojišče.

Včeraj, dne 2. oktobra, ob jutranjem svitu so se Italijani zbirali na velik napad na severno-zahodno ozemlje Doberdolske gorske planote. Naša artilerija je napadla italijanske napadalne čete in jih je večinoma razškropila. Na slični način se je končalo sovražno podvzetje s sunkom enega bataljona proti cesti Zdravščina—Sv. Martin. Ta sunek in sličen sunek okrog poldneva sta bila odbita; istotako so se izjalovili sovražni poskusi prodirati izhodno od Redipulije.

Gotova gibanja zadaj za sovražno bojno črto in živahni promet na beneških železnicah niso ušla našemu opazovanju.

Na ostalih delih južno-zahodne bojne črte se ni pripetilo nič pomembnega.

Srbsko bojišče.

Nič novega.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berolin, 3. oktobra.

Zahodno bojišče.

Sovražni monitorji so brezuspešno obstreljevali okolico kraja Westende-Bad.

Zopetni poskusi Angležev, dobiti po noči severno od Loosa izgubljeno ozemlje zopet nazaj, so se popolnoma ponesrečili. S težkimi izgubami, po mestoma srditih bojih iz največje bližine je sovražnik tukaj svoje napade opustil.

Izhodno od Soucheza je francoski napad ponesrečil, kljub temu, da so Francozi uporabili ogromno množino plinovitih granat.

Sovražni napadalni poskus iz Neuville proti izhodni višinski postojanki je bil pod težkimi sovražnimi izgubami odbit. V nočnem napadu slededem ročno-granatnem boju smo izgubili 40 m dolg okop.

Francozi včeraj infanterijskih napadov v Sampanji niso nadaljevali. Sovražni artilerijski ogenj se je z menjajočo se silo nadaljeval. Severno od Le Mesnil je bil sovražnik vržen iz strelskega jarka tik poleg naših postojank; pri tem je imel velike izgube tudi na ujetnikih. V boju z ročnimi granatami za postojanke severozahodno od Ville-sur-Tourbe smo ostali v premoči. Sovražnik je ponovil znakoplovne

napade na kraja Laon in Vounzieres. V obeh krajih je postalo več civilnih oseb žrtev sovražnih bomb. V okolici Rethel je bila francoska zračna ladja „Asace“ prisiljena, da se je morala spustiti na tla; posadka te ladje je bila ujeta.

Danes ob 8. uri 30 minut predpoldne so francoski zrakoplovci metali na nevtralnem mestu Luxemburg bombe; ranjeni so bili: dva luxemburška vojaka, en delavec in eno kmečko dekle.

Izhodno bojišče.

Armadska skupina generalnega maršala pl. Hindenburga. V kavalerijskih bojih južno od Kosjany je bil sovražnik vržen nazaj čez reko Madsjelka. Sicer pa nič pomembnega.

Pri armadnih skupinah generalmaršala bavarskega princa Leopolda in pl. Mackensena je položaj nespremenjen.

Armadska skupina generala ple m. Linsingena. Po porazu pri Czernyczu in vsled izjalovljenja vseh ruskih napadov proti črti severno od tega kraja so Rusi zapustili zahodni breg reke Kormin, izvzemši nekaj majhnih straž na posameznih mestih, namenjenih za prehod. Število Rusov, katere so ujele nemške čete, se je zvišalo na 2400.

Kaj dela „Slovenska Straža“ med vojsko?

V sedanjih težkih časih se vse dobrodelno delovanje v prvi vrsti osredotočuje na olajšanje gorja, katero povzroča vojska. Zato se je moralo tudi delovanje Slovenske Straže precej omejiti, v prvi vrsti pač vsled pomanjkanja dohodkov, ki so skoro popolnoma izostali. Vendar pa tudi med vojsko Slovenska Straža ni spala. Še vedno vzdržuje slovensko trirazredno ljudsko šolo v Št. Rupertu pri Velikovecu, dalje otroška vrta v Sv. Križu pri Trstu in v Velenju na Štajerskem. Do izbruha vojske z Italijo je vzdrževala tudi otroške vrta v Devinu, Podgori in Ločniku pri Gorici ter v Gorici sami. Seveda mora tudi nadalje še vzdrževati otroške vrtnarice, da jih lahko takoj, ko bodo razmere dopuščale, pošlje zopet v njih delokrog. Dalje je Slovenska Straža izvršila celo vrsto v narodnem oziru zelo važnih ukrepov, o katerih bo mogoče poročati šele po vojski. Tudi naših junaških fantov in mož, ki se bore za cesarja in domovino, ni Slovenska Straža pozabila. V neštete bolnišnice po celi Avstriji in Ogrski je razposlala vso svojo zalogo knjig, okoli 40.000 po številu. To razposiljanje je dalo ogromno dela. Veliko je njeno delo za razdelitev novih slovenskih molitvenikov med obmejne Slovence itd. Pri upravnih listov slovenskih listov je izposlovala Slovenska Straža, da razpošiljajo slovenskim vojakom na bojišče in v razne bolnišnice vsak dan na tisoče časopisov, da imajo tako tudi v tujini vedno na razpolago slovensko čtivo in so vedno v zvezi s svojo ožjo domovino. Takoj po vojski pa bo Slovenska Straža seveda zopet pričela delovati v polnem obsegu. Veliko naravnega dela nas bo čakalo takrat in za to delo se moramo z vsemi močmi pripravljati že sedaj. Zato se obračamo do vseh zavednih Slovencev in Slovenk z nujno prošnjo, naj tudi v sedanjih hudih časih ne pozabijo Slovenske Straže, marveč ji pomagajo pri njenem težavnem delu.

Pred velikimi dogodki na Balkanu.

Na Balkanu se je položaj v toliko poslabšal, da Grčija brzkone ne bo ostala nepristranska, ako Bolgarija napade Srbijo, ampak pustila se izkrcati četverosporazumovim četam za pomoč Srbiji, in ni izključeno, da bo tudi sama pomagala. Gotovo je, da grški generalni štab ni ničesar ukrenil, da bi zabil izkrcanje četverosporazumovih čet.

Kralj Konstantin se bo prihodnje dni podal v Solun; da je v središču velikih dogodkov, ki se bližajo brzim korakom.

V Rumuniji pretijo bojaželjne stranke vladarski hiši iz zgonom, ako Rumunija ne poseže z orožjem vmes. Razmere na Balkanu so od dne do dne bolj napete.

Venizelos govori proti Bolgariji.

Kakor poroča berlinski „Lokalanzeiger“ iz Rotterdama, je Venizelos v grški zbornici dne 30. septembra podal sledečo izjavo:

„Akoravno mi je znano, da ves grški narod želi miru, mi je tudi znano, s kakim neprimernim samozatajevanjem je grški narod pripravljen braniti svojo neodvisnost in se protiviti vsakemu poizkusu kateresikoli balkanske države po stremljenju, da bi ista zavzemala na d vladujoče etaljšče. To bi pomenilo konec politične in moralne neodvisnosti drugih balkanskih držav. (Pritrjevanje.) Srečnega bi se imenoval, ako bi vladi obeh držav, ki mobilizirata, takoj in nemudoma odredili razoroženje in bi s tem odstranili nevarnost za obstoj miru, katero sta mobilizaciji povzročili.“ (Dolgotrajajoče pritrjevanje.)

Voditelj opozicije, poslanec Gunaris, je takoj izjavil, da soglašajo z Venizelosovimi izjavami.

„Daily Telegraph“ poroča iz Aten: Venizelosov govor je, kakor potrjuje neko uradno poročilo, kralj Konstantin že poprej odobril.

200.000 Grkov pod orožjem.

Poročevalec angleškega lista „Daily Telegraph“ poroča iz Aten, da stoji na Grškem že 200.000 mož pod orožjem. 50.000 Grkov pa je na potu iz Amerike in drugih dežel. Vrhovno poveljstvo grške armade bo prevzel princ Nikolaj, kraljev mlajši brat. Grški vojaški odposlanci, ki so se mudili v Franciji in na Nizozemskem, so že odpotovali v domovino.

Grška anektira otoke.

„Südslavische Korrespondenz“ javlja iz Aten: Kraljevski dekret, ki odreja volitve za otoke Imbros, Tenedos in Kastelorca na podlagi grških zakonov, vzbuja v vseh političnih krogih največjo pozornost. Sodi se, da je to prvi korak grške vlade k aneksiji teh otokov, kateri pa bo kmalu sledila še ona severnega Epira. Zanimivo je, da londonska konferenca teh otokov in severnega Epira, ni priznala Grčiji. — Venizelos doslej ni hotel anektirati tega ozemlja, da si ga je bila Grčija že za časa prve balkanske vojske zasešla in je v zadnjem času zopet z vojniki zasešla severni Epir. Volitve se izvrše tekom treh mesecev.

Rumunija se pripravlja.

Iz New-Yorka se poroča: Rumunska vlada je naročila v Združenih državah Severne Amerike velike množine vojnega gradiva,

Bolgarija še ni navezana na nobeno stran.

Iz Sofije se poroča: Napram neki deputaciji bolgarske gospodarske stranke se je izjavil bolgarski ministrijski predsednik Radoslavov sledeče: Bolgarska vlada še ni dosedaj storila nobenega sklepa, da bi napovedala vojsko katerikoli državi. Bolgarija ni končno veljavno navezana na nena Turčijo in tudinena Avstrijo in Nemčijo, marveč je vse odvisno od tega, če in na kak način bo dobila Macedonijo.

Rusi dvomijo nad usodo Srbije.

Ruski list „Novoje Vremja“ prináša, članek, ki ga je spisal ruski državnik Menšikov. Članek nosi napis: „Lasten grob Bolgarije.“ Članek izvaja:

„Izdajstvo Bolgarije je izzvalo v Rusiji globoko razburjenje, posebno pa dejstvo, da je podpredsednik bolgarskega sobranja o priliki zavzetja ruskih trdnjav po avstrijskih in zavezniških četah poslal cesarju Viljemu brzozjavno čestitko. Radoslavov pa je nekoč izjavil: Rusija ne obstoja več: Avstrija in pa Nemčija sta jo popolnoma porazili: Bolgarija se ne sme okleniti mrliča.

Dasiravno ugovarja opozicija, vendar je Bolgarija izvršila svojo mobilizacijo. Brezdvomno je odredila Bolgarija svojo mobilizacijo na podlagi dogovorov s Turčijo. Srbija niti misliti ne more na to, da bi se borila z Bolgarijo, ker so ji avstrijske in zavezniške čete že padle v hrbet. Ako četverosporazumne bo mogel poslati Srbiji izdatne pomoči, ne bo preostajalo Srbiji nič drugega, nego da ali izgubi svojo armado, ali pa se na milost ali nemilost uda zmagovalcem. Na ta način se Macedonija ne bo priborila z orožjem, ampak se bo kratkomalo zasedla, kakor je zasedla Avstrija Bosno in Hercegovino.

Ako se bo avstrijskim in nemškim četam dovolil prost dohod do Carigrada, se bo ta korak zgodil pod pritiskom velike premoči, kakor se je to izvršilo v Luxemburgu in se bo tudi na isti način opravičilo. Bolgarski državnik je že pred letom rekel, da je prepričan, da bosta v tej vojski zmagali Avstrija in Nemčija, sicer bi se bila Bolgarija že tedaj priklopila Rusiji. Na ta način je tudi lahko umljivo, da si je Turčija upala vojskovati kar s štirimi velevlasti, da bi tako odvzela Rusiji Kavkaz.

Ne more se tajiti, da so avstrijski in nemški državniki pri rešitvi tega vprašanja pokazali svoje talente. Sodeloval je tudi avstrijski in nemški denar, a glavno delo je izvršil avstrijski in nemški generalni štab, ko je o pravem času dvignil zastor in pokazal nepristranskim državam, da bo zmaga na strani Avstrije in Nemčije.

Avstrijsko-italijansko bojišče.

Na italijanskem bojišču vse pri starem, to se pravi, vsi laški napadi brezuspešni.

Večjo pozornost vzbujajo dogodki za italijansko fronto. Tam se vršijo velika premikanja čet. Misli se — gotovega ne vemo nič — da bodo Italijani poslali čete na francosko in v Srbijo. Ob koroški in tirolski fronti radi mraza, megle in snega Italijani ne mislijo več napadati, zato je mnogo njihovih čet na razpolago. Le v primorsko fronto bodo Lahi butali tudi celo zimo.

Nova italijanska ofenziva.

Ženevski list „Tribune“ poroča, da se na celi italijanski bojni črti pripravljajo Italijani na novo in veliko ofenzivo. Nov italijanski napadalni načrt je sestavljen po svoječasnih dogovorih med generaloma Kadorna in Joffre.

Giolitti o vojni.

„Augsburger Volkszeitung“ priobčuje Giolittijevo izvajanja, poslana predstojniku neke velike parobrodne družbe. Giolitti meni: Ali se odloči ta vojna na bojišču, je vprašanje. Niti zmagovalci niti premaganci ne pojdejo do zadnjih posledic. Pri sedanjem političnem položaju je popolnoma izključeno, da bi ostale skupine velevlasti po vojni iste, kakor so sedaj. Sovražniki postanejo prijatelji in prijatelji sovražniki. Nove politične skupine, ki se izvršijo morda že med vojno, utegnejo vojno privedi do predčasnega miru. Izid vojne bo odvisen mnogo tudi od tega, kak bo končni položaj na Balkanu. To je tako,

kakor pri šahu. Pri pazljivi igri lahko partija traja jako dolgo, ali napačna poteza more partijo hitro in brez rešitve uničiti. Jaz imam občutek, kakor da je neka skupina velevlasti napravila napačno potezo.

Zloraba ženevske zastave.

Kakor smo že svoj čas poročali, so italijanski podmorski čolni pri rešilnem delu obstreljevali pod zaščito ženevske zastave avstrijski podmorski čoln, ki je dne 18. julija 1915 v Adriji potopil italijansko vojno ladjo „Giuseppe Garibaldi.“ Naše zunanje ministrstvo je dne 24. septembra 1915 odposlalo noto vsem diplomatičnim zastopnikom Avstrije in Nemčije ter vsem nepristranskim državam, v kateri avstrijska vlada kar najodločneje ugovarja zoper to očitno kršenje temeljnih določil mednarodne nagodbe v Hagu iz leta 1907.

Škof v sprednjih strelskih jarkih.

Nedavno je z dovoljenjem cerkvene in vojaške oblasti obiskal pomožni škof briksenski dr. Žiga Waitz svoje rojake, tirolske strelce na južni fronti v Tirolah. Svoje utise je popisal v ondotnem cerkvenem listu. O utrdbah pravi: «Gorje sovražniku, če pride v te kraje!» Šel je celo v prve vrste strelskih jarkov, kjer so mu pokazali vse naprave. «Človek si ne more predstavljati», pravi «koliko dela je bilo tukaj. Kakor v premogokopu je vse spretno zamišljeno in urejeno.» Drugi dan so Italijani streljali na te postojanke, seveda brez uspeha. «Versko življenje je na tirolski meji lepo urejeno pri vseh četah. Vsak prapor strelcev ima svojega kurata, večinomoma so kaplani ali pa župniki dotičnega okraja. Vojni kurati se ne strašijo nobenega napora, plezajo na ledenike in v Dolomite, gredo do najnevarnejših strelskih jarkov, da opravijo ondi sv. mašo, spovedujejo in delijo sv. obhajilo. Blagoslova potrebujemo v vojski in blagoslov božji se očitno kaže na tem branišču domovine.»

Zivljenje v strelnem jarku.

Naš prijatelj nam piše s fronte:

Ko pride novinec v strelni jarek, gleda začudeno na vse strani in si misli, da mu v tej jami pač ne bo mogoče živeti. Toda človek se vsemu privadi, torej tudi strelnemu jarku. Sicer pa je življenje v jarku prav zanimivo.

Začenjam z jutrom. Zgodaj, ko še zvezda jutrnica obdana od neštevilnih drugih zvezd, sveti nad našim jarkom, nam že prinese kuhar gorke kave. Mi, kateri nimamo tisto jutro službe, z veseljem nastavimo posodice in preskrbimo kavo tudi onim tovarišem, ki so v službi. Prav dobro nam tekne gorka pijača.

Kdor je kadilec, si navadno po kavi prižge cigareto in potem spimo dalje. Nekateri prav dobro vleče dreto, dasiravno na trdih tleh. Spimo v podzemeljskih jamah, v katerih smo varni pred vremenskimi nezgodami. Nekoliko časa po kuharjevem odhodu naš zopet prebudi glas: „Ali je kdo marod?“ In z zadremanimi očmi zagledamo moža z rudečim križem na roki „Nihče“, je naš odgovor. „Z Bogom fantje“ — in sanitejec zopet odide.

Kadar pošilja zlato solnce prve žarke na zemljo, prinese četovodja kruh in cigarete. Včasih dobimo tudi sir ali špeh. Ko je solnce že precej visoko na nebu, gramo lahko iz jame in se grejemo ob solnčnih žarkih, kateri pa še želi spet, pa lahko spi po dnevu, posebno tisti, kateri so imeli po noči službo. Drugi pa sedimo zunaj v jarkih in pišemo domačim, nevestam in znanecem. Kmalu pride po jarku četovodja, pobere napisane karte in jih odda dalje.

V neki podzemeljski jami se oglasi vedno veseli Prelek s svojo ustno harmoniko. Nato sledijo pesmi navdušenih vojakov in kmalu nastane celi koncert. Slavnost povečuje vedno streljajoča obojna artilerija in tudi žvižganje svinčenk. Temu pa smo vsi privajeni in nas to nič več ne moti.

V vili „Zvonimira“ se oglasi Čeh-petelin s svojim znanim glasom. Ime petelina je dobil zato, ker vsako jutro poje petelin: „Ki-ke-ri-ki.“

Proti poldnevu spet pride kuhar z zajemalnico v roki in za njim dva vojaka s kotlom dobre menaže. Nastavimo posodice in slastna jed je kmalu pod streho.

Vojak na straži zagleda nekaj sovražnikov. Kmalu je „alarm“ in že stojimo vsaki pri svoji strelni luknji. Ni nič posebnega. Oddali smo nekaj strelcev in sovražne patrulje ni več videti. Odidemo zopet v naše vile, le dva vojaka ostaneta na straži. In tako je do večera.

Zvečer dobimo zopet črno kavo in potem nastopimo nočno službo. Noč pa je še veliko bolj zanimava, kot dan, in ki vam jo bom, če bom zdrav, o priložnosti popisal. Frano Bečan.

Nov italijanski mornariški minister.

Italijanski listi poročajo, da bo za vojnega ministra najbrž imenovan podadmiral Corsi, ki je rojen leta 1860 v Rimu, Corsi velja kot zelo strog poveljnik in stoji odločujočim političnim krogom zelo blizu. (Je že imenovan!)

General Porro vrhovni poveljnik italijanske armade.

List „Münchener-Augsburger Abendzeitung“ je izvedel iz posebnega vira, ki stoji italijanskemu poslaniku Carlottiju v Petrogradu zelo blizu, da bo vrhovno poveljstvo italijanske armade v kratkem prevzel francoski general Porro.

Laško poročilo o lastnih neuspehih.

Uradno laško poročilo z dne 1. okt. se glasi:

V goratih delih bojišča večkratna in gosta meglava ovira delovanje artilerije, toda naša infanterija kljub temu v majhnih oddelkih drzno izpada, se približuje sovražnim postojankam, uničuje njih priprave, preluknuje žične ovire in sovražnike vznemirjuje. V tolimnskem oddelku so naše čete v noči na 30. sept. napadle na celi črti od Mrzlega do Vodil vrha in pri višinah Sv. Marije in Sv. Lucije, so zavzele kljub izrednim, vsled neprijaznega letnega časa še povečanim težočam jako močne sovražne utrdbe in ujele nekaj čuhatov ujetnikov. Radi močnega protinapada mnogoštevilnih sovražnih čet nismo mogli držati težko priborjenih uspehov na levem krilu ob pobočju Mrzlega in Vodil vrha. Ob desnem krilu, na hribih Sv. Lucije, nam je bilo mogoče, utrditi priborjeno zemljo in jo obdržati.

Avstrijsko-rusko bojišče.

Na ruskem bojišču je razmeroma mir. Tega je krivo vreme, ki ovira vsako premikanje. Pozornost javnosti je sedaj obrnjena na francosko bojišče in na Balkan.

Nemško-francosko bojišče.

Lahi se baje peljajo okoli Švice Francozom na pomoč. To po naši izkušnji ni prav nobena nevarnost za Nemce in nobena pridobitev za Francoze, a pač pa je znamenje, da se še na francoskem bojišču pripravljajo veliki dogodki in da so bili dosedaj boji, čeprav hudi in siloviti, le uvod. Nič ne pomeni, ako so zadnje dni francosko-angleški napadi tuintam popustili, popolnoma niso izostali in gotovo se pripravljajo novi, silovitejši. Dosedaj so Nemci naskoke zdržali. Ako se jim to posreči še dalje, bo mir zopet nekoliko bližji.

Nečuvveno srditi boji za Lens.

Berolinskemu listu „Lokalanzeiger“ se poroča iz Rotterdamu o bojih za mesto Lens sledeče: Nemci so sprejeli Angleže, ki so naskočili Lens, z nečuvveno silnim ognjem. Na naskakujoče Angleže se je vsula cela ploha svinčenk iz neštevilnih nemških pušk, ki so bile postavljene na vseh koncih in krajih. Postavljene so bile na strehah, bruhale so smrt in pogin iz okene hiše, raz drevesa, da, še celo iz dvigal, postavljenih v višini 300 čevljev. Na vaškem pokopališču v Lensu, katerega so morali Angleži prekoračiti, je bilo postavljenih nič manj kakor 100 strojnih pušk. Ob 8. uri zvečer, torej ravno poldrugo uro pozneje, ko se je pričel naval, so pridrveli tisti, ki še niso padli, do roba vasi. Uničenih je bilo več bataljonov in veliko število padlih častnikov je pokrivalo bojišče. V posameznih hišah se je bil srdit boj na nož.

Angleški listi občudujejo junaštvo nemških čet. V neko vaško hišo je udro več višjih angleških častnikov, dočim se je nahajal nemški artilerijski častnik spodaj v kleti, da opazuje streljanje. Ne meneč se za svojo lastno neizogibno usodo, je zaukazal nameriti ogenj nemških topov na dotično hišo, da uniči na ta način angleške častnike in tudi samega sebe.

List „Berlinske Tiden“ poroča iz Londona: Dopisniki angleških listov brzozjavljajo iz Pariza, da so se Francozi in Angleži na zadnje napade pripravili z izredno hudim obstreljevanjem. Potrošili so izredno veliko streliva. Izračunalo se je, da se je v zadnjih 70 urah pred splošnim napadom izstrelilo na nemške postojanke čez en milijon krogel, granat in šrapnelov. To znaša na minuto več kot 250 granat.

Rusija izsilila ofenzivo na zahodu.

Kakor se iz Kočanja iz popolnoma zanesljivega vira poroča, so Francozi in Angleži pričeli na zahodu z ofenzivo na izrecno zahtevo Rusije. Ruski fin. minister Bark je osebno prinesel v Pariz tozadevni ultimatum. Rusija je naznanila francoski vladi, da ako francosko-angleške čete ne bodo začele skoro odločneje nastopati, bo šla Rusija svojo pot.

Francoski ranjenci o bojih v Sampanji.

Iz Londona se poroča dne 1. oktobra: V pariške vojaške bolnišnice prihajajo sedaj prvi ranjenci

iz bojev v Šampanji. Ranjenci opisujejo srditost in obseg velika ofenzive Drznim četam iz francoskih izvenevropskih naselbin gre čast, da so kot prve začele napadati. Čete so prodirale nevzdržno do naprav, da jih napadejo. Padel je njihov general, začet od strela v trebuh, toda čete so nadaljevale še tudi potem, ko je bila prva nemška četa že zavzeta, s tako silovitostjo svoje prodiranje, da so prehiteli razne skupine nemških čet, nahajajočih se še v prednjih ohratih.

Napad je bil izvršen s tako silovitostjo, da so mogle francoske kavalerijske čete pod vodstvom generala Baratiera prvokrat zopet poseči zopet v boj.

V Ameriki ni denarja za Rusijo.

Iz Kodanja se poroča: Ruski finančni minister Bark se je izjavil, da ni nameraval najeti v Ameriki zunanega posojila za Rusijo. Ruski listi smatrajo to izjavo ruskega finančnega ministra kot dokaz, da je Amerika namislila Rusiji, da nima za njo nobenega denarja.

Zatrjuje se, da je imel ruski finančni minister Bark pravcato obupne boje v Londonu, da bi dobil za Rusijo kolikor le mogoče velik del ameriškega posojila. Anglija je vstrajala na stališču, da morata biti deležni posojila v Ameriki le edino Anglija in Francija, Bark se je nato spustil v pogajanja z Anglijo zaradi najetja ruskega posojila. Veliko število zastopnikov zasebnih ruskih bank je odpotovalo v London, da se osebno udeleže pogajanj zaradi najetja posojila za Rusijo.

Veliko rusko posojilo v Angliji.

Iz Amsterdama se poroča: Posvetovanja med ruskim in angleškim ministrom so bila uspešna. Anglija je ugodila vsem željam ruskega finančnega ministra. Ona plača zaostale obrestj ruskega državnega dolga, plača vsa ruska naročila v Ameriki, čeprav je naročila Rusija v Ameriki velikansko množino vojaških potrebščin. Anglija plača nadaje za zapadle ruske menice 100 milijonov rubljev ter končno dovoli Rusiji predujem na račun posojila v znesku dveh milijard.

Angelj z oljkijo vejico.

Francoski listi, na uvodnih mestih označujejo vest, da bo ameriški državnik Bryan v bližnjih dneh odpotoval v Evropo. Namen njegovega potovanja je posredovanje za mir. Bivši ameriški državni tajnik bo baje obiskal glavna mesta nepristranskih evropskih držav. Začel bo v Kristijaniji, Stockholmu in Kodanju, potem pa bo obiskal Haag, Bern in pa Madrid.

Topovi velikani.

Sedanji moderni 42 cm topovi, s katerimi prednjačita avstrijska in nemška armada, vzbujajo po vsem svetu veliko zanimanje. Tudi v preteklosti so že imeli topove velikane.

Eden prvih topov, ki je po svoji velikosti vzbujal občudovanje tedanjega in poznejšega sveta je „Divja Meta“ („Dulle Griete“) v Genti. Top je bil vlit menda leta 1382. Kaliber znaša 79.5 cm, cev tehta 16.400 kg, smodnika je treba za naboj 60 kg. Cev je dolga 6.7 m. Top je streljal po 340 kg težke kamenite kroglice, poleg tega pa tudi s kosi železa in stekla napolnjene sodove, ki so imeli približno tak učinek, kakor dandanes karteče.

Drug tak velikan, predhodnik naših modernih topov, se nahaja v edinburškem gradu in se imenuje „Mons Meg“, mojstrsko delo kovaške umetnosti. Kaliber tega topa meri 63.6 cm, cev tehta 6600 kg, dolg pa je top 5.07 m. Granatna krogla pa je tehtala 150 kilogramov.

Pred več desetletij so izkopali iz strage svete reke Bhaghirathi v Indiji velik top, čigar cev meri 5.1 m, kaliber pa 47 cm.

Leta 1411 so v Brunšviku na Nemškem vlili top „Lina Metta“, ki se pa ni ohranil do današnjih časov. Tehtal je 9000 kg. Za strel je bilo treba 35 kg smodnika in kamenite krogle so tehtale po 375 kg. Kaliber je meril 64 cm. „Lina Metta“ je bila znana po tem, da v 317 letih ni bilo iz nje izstreljenih več strelav kot devet, in še od teh samo štirje na kakega sovražnika.

Kakih 50 let po vlitju „Line Mette“ je vliil negat Urban, grški livar, ki je prestopil k sultanu Mohamedu II., velikanski bronast top, ki je dobro rabil pri zavzetju Carigrada leta 1453. Urban, katerega so zgradili livarno v Odrinu, je potreboval za izgotovitev tega topa cele tri mesece. Prevoz topa iz Odrina pred Carigrad je trajal dva meseca. Kaliber je meril 60 cm. Top se je med obleganjem razletel in usmrtil svojega livarja.

Drug tak top, ki ga je dal vliiti tudi sultan Mohamed II. po livarju Munir Aliju leta 1464, je podaril turški sultan Abdul Aziz Angležem in se nahaja sedaj v Woolwichu na Angleškem. Kaliber meri 79.6 cm, cev je dolga 6.56 m, tehta pa 7500 kg.

Največji predhodnik današnjih topov, s katerim pa se po vsej verjetnosti ni streljalo nikdar, je cesarski top, ki ga hranijo v Kremlo v Moskvi. Kaliber meri 114.8 cm, cev je dolga 6.78 m in tehta 39 tisoč kg. Vliil ga je leta 1586 iz bron A. Čahov.

V izdelovanju velikanskih topov so se posebno odlikovali v poznejši dobi Turki. Ti topovi so jim rabili v obrambo dardanelskih utrd in so se s prav dobrim uspehom uporabljali leta 1807 proti Angležu. Dne 19. februarja leta 1807 se je posrečilo angleškemu admiralu lordu Duckworthu prepluti Dardanele z osmimi bojnimi ladjami in štirimi fregatami in naslednjega dne se je pojavil pred Carigradom. Dne 2. marca se je admiral Duckworth vračal, ali tedaj so ga napadle hitro pripravljene nove baterije in topovi dardanelskih utrd. Na krovu ladje „Active“ je napravila veliko škodo pet stotov težka granitna krogla. Na ladji „Republic“ pa je bilo razbito armilo in 24 mož tako poškodovanih, da so bili nesposobni za boj. Na ladji „Wyndhem“ se je polomila glavna jabolca. Na linijski ladji „Royal George“ je bil prestreljen prednji del. Ladja se je začela potapljati in rešila se je le z naporom vseh moči. Na linijski ladji „Windsor Castle“ je granitna krogla povzročila eksplozijo smodnika; 46 mož je bilo nesposobnih za boj.

Leta 1839 je poročal tedanji major, poznejši generalni vojni maršal pl. Molke, da je na dardanelških obrežjih stalo 63 topov, ki so streljali kamenite kroglice, težke po 1500 funtov. Nekaj teh topov je imelo kaliber 70 cm.

Poštni stik z vojnimi ujetniki.

z zaprtimi osebami, kakor tudi s tistimi, ki so v tujini pod nadzorstvom.

Sedaj so veljavni glade poštnega stika z vojnimi ujetniki naslednji predpisi:

1. Na avstrijsko-ogrsko vojne ujetnike in civilne osebe, ki so internirane (zaprte) v sovražnih državah, je dandanes mogoče pošiljati:

a) navadna pisma in dopisnice v Francijo (z naselbinami in posestvi), v Anglijo (z naselbinami in posestvi), v Italijo, na Japonsko, v Črnogoro, v Rusijo in Srbijo. Teža pisem je omejena na 100 g;

b) denarna pisma v Francijo (z naselbinami in posestvi), v Anglijo (z naselbinami in posestvi) v Italijo in Rusijo;

c) navadne nakaznice v deželi, našteje pod a), razen v Črnogoro. Najvišja svota ene nakaznice je 500 frankov;

d) zavoji do vštveši 5 kg (colis postaux) v Anglijo (z naselbinami in posestvi), v Francijo (z naselbinami in posestvi), v Italijo, Rusijo in Srbijo.

Vse te pošiljatve so poštnine proste. Ekspresne pošiljatve in pošiljatve s povzjetjem niso dopustne — na zavoje v Francijo in Italijo ni dovoljeno označiti vrednosti.

2. Pisma in dopisnice (razglednice) morajo biti pisana z lahko čitljivo pisavo; pisma ne smejo biti daljša, kakor štiri osmerkove strani.

3. Nakaznice je pošiljati pod znanimi pogoji, kakor doslej samo skozi Švico. Po dandanašnjem kurzu je 100 frankov = 125 K.

4. V zavojih se smejo pošiljati samo: obleka, perilo, drugačija za osebno porabo potrebni predmeti, kakor tudi hrana, ki se ne izpridi lahko (konzerve, marmelada, čokolada, suhor in druge take reči).

Če je izvoz dotičnih predmetov prepovedan, ni v teh slučajih treba posebnega dovoljenja za izvoz. V Srbijo ni smeti pošiljati ne že rabljenega perila in ne ponošene obleke in ne jestvin; konzerve pa so dopustne. Tako pri paketih v Anglijo kakor tudi pri paketih na vojne ujetnike v Rusiji niso potrebni carinski listki.

5. Avstrijskim in ogrskim državljanom, v sovražnih deželah konfiniranim, t. j. le pod posebnim nadzorstvom civilnih oblasti se nahajajočim, morejo svoji v Avstriji pošiljati:

a) navadna pisma ali dopisnice, ali le v toliko, v kolikor gre za osebe, konfinirane v Franciji (z naselbinami in posestvi), v Angliji (z naselbinami in posestvi), v Rusiji in Srbiji;

b) denarna pisma (brez povzjetja), v kolikor se tiče oseb, konfiniranih v Franciji (z naselbinami in posestvi) in v Angliji z naselbinami in posestvi;

c) navadne izkaznice, v kolikor se tiče dežel, navedenih pod a).

Najvišji dopustni znesek ene nakaznice je 500 frankov;

d) zavoji brez povzjetja do vštveši 5 kg (colis postaux) in to zopet samo v dežele, navedene pod a).

Vse te pošiljatve niso proste poštnine orislojbine.

6. Vse pošiljatve se cenzurirajo.

7. Natančnejša pojasnila je dobiti pri vsakem poštnem uradu.

Z ozirom na alabe poštne zveze naročite takoj srečke „Sloven-

ske Straže! Žrebanje je že 26. okt. Ena srečka samo 1 K. Naročite več srečk skupaj!

Raznoterosti.

Cesarjev imendan. Danes obhaja naš presvitli cesar svoj imendan. V mariborski stolnici je bila danes ob 9. uri pontifikalna sv. maša, katere so se udeležili tukajšnji najvišji vojaški dostojanstveniki, uradi ter verno ljudstvo, ki je z veliko pobožnostjo molilo za dobrobit sivolasega vladarja. Ves slovenski narod se danes z veseljem spominja onega, kateri je tudi njegovemu jeziku v osnovnih zakonih podelil enake pravice kakor jezikom drugih narodov. Bog nam ohrani v teh težkih časih našega cesarja čilega in zdravega!

Franc Trstenjak †. V Gradcu je dne 2. oktobra umrl č. g. Franc Trstenjak, vpokojeni župnik sekovške škofije. Rajni je bil rojen dne 11. marca 1847 v Št. Juriju ob Ščavnici. V mašnika je bil posvečen dne 23. julija 1871 N. p. v m.!

Iz finančne službe. Finančni praktikant dr. Oton Gregel je imenovan za finančnega koncipista.

Dr. Matej Senčar, odvetnik v Ptuj, sedaj c. kr. nadporočnik na laškem bojišču je prejel cesarsko pohvalo priznanje.

Osebnost vest. Profesor na ljubljanski obrtni šoli, inženir Viktor Turnšek, je prideljen graški državni obrtni šoli v službovanje.

Iz južne železnice. Premeščeni so: postajenačelnik Rudolf Dovgan iz Nabražine v Ljubljano, revident Marij Baudel iz Trsta v Zalog, adjunkt Lovro Bertoli iz Trsta v Maribor, pristav Franjo Zekar iz Brucka v Gradec, aspirant Albin Weber iz Judendorfa v Slov. Bistrico.

Invalidni vojniki — državni uradniki. Ogrsko trgovinsko ministrstvo je izdalo naredbo, ki določa, da je invalidne vojake vzgojiti za državne uradnike.

Pomiloščenje. Pomiloščen je bil predsednik bivšega ljubljanskega „Agro Mercuria“ J. Lenarčič na 10.000 K globe, knjigovodjo Bayer na 100 K.

Opozarjajte ljudstvo na loterijo Slovenske Straže! Nujno prosimo vse, ki žele, da onim, katerim je loterija Slovenske Straže namenjena, pripravimo lepše dni, da takoj v svojem delokrogu na primeren način opozore ljudstvo na veliko loterijo Slovenske Straže. Obračamo se s to prošnjo posebno na vlč. župne urade in na naša slavna županstva. Par priporočilnih besed z ozirom na blagi namen podjetja bi rodilo bogate sadove. Mnogo lahko store tudi vlč. gg. voditelji naših Marijinih družb, ki naj bi pomagale razširjati srečke med ljudstvo. Storile bodo s tem plemenito delo za one, ki so se in se še žrtvujejo za domovino. Vsak posameznik naj nujno pomaga, da bo uspeh loterije Slovenske Straže tako lep, kakor je lep njen namen. Žrebanje je nepreklicno že dne 26. oktobra t. l.!

Kadet Šturm še živi. Korporal Bende nam poroča z italijanskega bojišča dne 27. septembra: Kadet Jaka Šturm še živi. Govoril sem še danes z njim, je sicer nekoliko marod, kakor marsikdo, a drugače še vedno izvrstne volje. — Včeraj je inspiciral Njeg. Visokost nadvojvoda prestolonaslednik tukaj se nahajajoče odlikovance našega armadnega zbora. Najdalje se je mudil pri našem domačem domobranskem pešpolku in pri naših dveh „železnih“ spodnještajerskih pešpolkih, katere je celo slovanski (češki) nagoovoril. Tudi mene je počastil z daljšim razgovorom. Je jako ljubka osebnost, izredno prijaznega značaja. Srečni odlikovanci, katerim je prestolonaslednik sam pripel na prsi zaslužne kolajne! Pozdrave vsem našim znancem! (Poročilo o Kadetu Šturm nam je poslal kadet Šalomon. Bil je gotovo napačno informiran. Uredništvo.)

Baker, nikel, medenina. Izšla je cesarska naredba, katere učinek se bo izdatno občutil tako v mestih, kakor na deželi. Ta cesarska naredba zaukazuje namreč, da je za vojne namene oddati vse stvari, ki so iz bakra, medu (mesinga), bronu, tombaku, ali nikla, in sicer vse te stvari, če so v zasebni rabi, če jih imajo prodajalci ali izdelovalci, če jih imajo gostilničarji, kavarnarji, peki, slaščičarji, društva, samostani, bolnišnice, čitalnice ali vzgojevalni zavodi ali sanatoriji. Oddati je torej vse kuhinjsko in drugo posodo in vse naprave iz teh kovin, sklode, ponve, možnarje, skodelice, svečnike, likalnike, kotle, uteži, palice za preproge, če niso samo prevlečene z medjo. Teh stvari ne sme nihče več obdelati, rabi jih pa še lahko do dne 30. novembra. Po 30. novembu bo treba vse te reči oddati za nakupovanje pooblaščenim mestom, lahko se pa za vojne namene že prej darujejo. Torej s 30. novembrom se začne to oddajanje; kdor teh stvari ne bo oddal, zapade seveda kazni. Vse to blago se bo plačevalo po cenah, ki so določene v zgoraj omenjeni cesarski naredbi. Tisti, kdor bo take reči oddal, si bo moral seveda sam kupiti nadomestila iz železa, emajla ali kakšne druge tvarine. Da bi cene teh nadomestil ne poskočile preveč, je vlada določila v tej naredbi tudi najvišje ce-

na, po katerih se smejo prodajati taka nadomestila, izdelana iz vlitoga železa ali iz pločevine.

Najvišje cene za pločevino in železo. Ker bo moralo prebivalstvo dne 30. novembra izročiti državi razno svoje orodje iz bakra, medenine, nikla in tombaka, je vlada določila najvišje cene predmete in domače orodje iz pločevine in litega železa, kot nadomestilo za državi izročeno domače orodje. Cene še niso objavljene.

Uvoz tujega žita v Avstrijo — državni monopol. Vlada je izdala naredbo, ki določa, da sme iz inozemstva uvažati žito, kot pšenico, rž, oves, koruzo, stročnice in izdelke teh vrst le samo vojno-žitno prometni zavod na Dunaju.

Les sadnega drevja za puškina kopita. Občine so dobile uradni poziv, naj poročajo vojnemu etapnemu poveljstvu v Mariboru, ako bi se v posameznih krajih dobilo kaj sadnega lesa, ki je porabčen za izdelavo puškinih kopit. Za to je dober sledeči les: orehov, kostanjev, črešnjev, češpljev itd. Ponudbe in vprašanja na c. in kr. etapno vojaško poveljstvo v Mariboru.

Cene za zajce. Dočim so se prodajali še pred kratkim zajci po 2 K, so se začele v zadnjem času zahtevati mnogo višje cene in sicer 3 do 4 K. Ponekod so politične oblasti že določile, da lastniki lova ne smejo zahtevati višjih cen za zajce, kakor k večjemu 3 K za komad.

Cene za surovo olje. Vlada je zaplenila 17.000 eistern za petrolej. Tozadevna pogajanja vlade s proizvajalci surovega olja glede cen so se razbila vsled pretiranih cen, katere so stavili proizvajalci surovega olja. Vlada bo te dni uradno določila cene za surovo olje.

Novi poštni vlaki. Med Mariborom in Trstom oziroma Ljubljano vozita od dne 25. septembra naprej dva nova osebna vlaka. Iz Maribora vozi proti Ljubljani zopet vlak števil. 73 in sicer z glavnega mariborskega kolodvora ob 5.40 zjutraj, z Zidanega Mosta ob 8.35 zjutraj in pride v Ljubljano ob 10.11 dopoldne. V smeri iz Ljubljane proti Mariboru vlak št. 76 iz Ljubljane ob 6.22 zvečer, tihod na Zidanmost ob 7.49 zvečer in v Maribor ob 10.38 po noči. Ta dva vlaka vozita tudi pošto.

Podvojen pridelek tobaka v Bosni in v Hercegovini. Iz Sarajeva poročajo: Tobaka so v Bosni in v Hercegovini letos pridelali še enkrat toliko, kakor lani.

Cigaretni tobak se podraži. Od dne 1. oktobra naprej se podražijo cene za cigaretni tobak vseh vrst in sicer za 25 do 80%. Zadnje podraženje cen se je vršilo leta 1911.

Ponarejeni petkronski novci. V kozjanskem in brežiškem okraju krožijo zadnje dni ponarejeni petkronski novci. Ker je dognano, da so jih sleparji prinesli iz Hrvaškega, se priporoča velika previdnost. Tudi je ta denar ponarejen zelo okorno in se lahko spozna na prvi pogled.

Zavod za refo kunccev dobijo v Ljubljani. Ustanovi ga neki častnik z državno podporo. Sličen zavod je v Novem Sadu, kjer občinstvo ne more prehlaviti cenenege in dobrega mesa kunccev.

Velik požar. V Weiterfeldu pri Cmureku je dne 29. septembra izbruhnil požar v gospodarskem požar v gospodarskem posloju veleposestnika Fr. Huberja. Miatili so s parno mlatilnico. Iskra je švignila v slamo in mahoma je bilo obširnop oslopje vso v ognju. Zgorelo je več glav goveje živine, krog 30 svinj, velike zaloge žita, slame, sena in mnogo gospodarskih strojev ter orodja. Požar se je razširil tudi na sosednja gospodarska poslopja. Škoda je ogromna in je le deloma krita z zavarovalnico.

Kronanje japonskega mikada (cesarja) se vrši dne 6. novembra 1915. Kronanja se bo udeležil tudi angleški prestolonaslednik.

Indijanci zažgali 80 evropskih žensk. V San Diego v Kaliforniji so napadli Indijanci železniški vlak, spravili 80 žensk v vozove, naložene s senom, ter jih zažgali. Vseh 80 žensk je zgorelo. Indijance zasledujejo.

50.000.000 meterskih stotov žita v Sibiriji. Petrograjski list „Novoje Vremja“ piše, da se nahaja v Sibiriji 500.000.000 pudov (1 pud = 16 kg) odvisnega žita za izvažanje. Te velikanske množine žita se pa ne more spraviti v evropsko Rusijo, ker so reke, po katerih so spravljali žito v Evropo, deloma že zamrznjene, deloma pa preobložene s prevažanjem drugih vojaških potrebščin. Edina, takozvana sibirska železnica, je pa popolnoma v vojaški uporabi. 1 pud ovsu stane v Sibiriji 5 kopejk (100 kopejk = 3 K 77 v). v Petrogradu pa 3 rublje (1 rubelj = 3.77 K).

Stoletni postopač. V Ziljski dolini na Koroškem je prišla vojaška patrolja nekega postopača, doma iz Köflacha na Srednjem Štajerskem, ki je bil, kakor je razvidno iz njegovega krstnega lista, rojen leta 1815, je torej letos star ravno 100 let. Patrolji je rekel, da je prehodil peš vso dolgo pot iz Köflacha v Ziljsko dolino. Izročili so ga policiji v Beljaku.

Primorske novice.

Dobrim srcem! Ob živem zidu naših hrabrih braniteljev, ki s svojo krvjo branijo našo domovino pred sovražnim vpadom, si sovražnik dan na dan — razbija svoje glave! Velika je hrabrost teh borilcev, ki vzdržujejo grozne napade sovražnika, a nič manj občudovanja vredna je hrabrost onih samaritank, ki

prostovoljno v nevarnosti svojega lastnega življenja stoje tem vojakom na strani in jim v njihovih najnesrečnejših trenutkih, ko leže v svoji lastni krvi, zapuščeni od vseh, izkazujejo dela krščanske usmiljenosti. Ena teh junakinj, ki je v bližini bojne črte na Tolminkem stregla našim vojakom-ranjencem in posebno nosila krepčila onim vojakom, ki se borijo na Krnu, je 19letna Berta Kenda iz Tolmina. Sedaj leži v deželni bolnišnici v Ljubljani, kjer so ji morali zdravniki odrezati celo desno nogo. Dne 29. jul. o je namreč zadel kos granate v koleno, ravno tedaj, ko je pripravljala steklenice z vinom z namenom, da jih nese vojakom, ki se bijejo na Krnu. Stanje omenjene Berte Kenda je tem bolj tragično, ker je ona hči nesrečne vdove, ki je izgubila v zadnji zimi na bojnih poljanah Galicije enega svojih dveh sinov in nima sama kot revna begunka zadostnih sredstev za preživljenje svoje osebe. Zato je pogled, ki ga ima naša nesrečna junakinja v bodočnost, pogled v nesrečo in pomanjkanje A ne samo to! Potreba celiti dušno in telesno rano te junakinje je že sedaj zelo velika in nujna. Revno in gmotno popolnoma osamljeno dekle potrebuje izdatne in hitre pomoči! Srčna želja ranjenke je, kakor tudi potreba njenega šibkega telesa je za prvo silo priboljšek na hrani in nato umetna noga. Rojaki, izkazujejte se hvaležni onim junakom, ki so v boju za domovino postali nesrečni celo svoje življenje! Posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani si je nadela nalogo, da priskoči Berti Kenda v gori omenjenem smislu na pomoč. Zato se obrača do vse slovenske javnosti, da ista blagovoli podpirati jo pri tem samaritanskem delu s hitrimi in izdatnimi donosi gmotnih žrtev. Žrtev, ki jo je Berta Kenda doprinesla za domovino in cesarja, naj bi ji domovina tudi omilila in olajšala! — Posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani.

Novo šole v Trstu. Splitsko „Naše Jedinstvo“ poroča: Namestnik Trsta je rekel te dni državnemu poslanec Pittoniju, da se bo izdelal obširen načrt za preustrojitev šolstva v Trstu; država se bo, mu je rekel, posebno pobrigala za razvoj trgovskih šol, in se bo najbrže razširil zavod Rivoltella, osnovala se bo višja navtična šola, ki je v Trstu zelo potrebna. — Na to izjavo že sedaj rečemo: Trst ni laški. Najmanj pa je sedaj čisto laški brez toliko tisoč regnicolov, ki so našemu ljudstvu odjedali zaslužek, da tako uduše naš narodni razvoj. V Trstu je mnogo in mnogo tisoč Slovencev in Hrvatov, pa imajo pravico reči že naprej, da od sedaj ne smejo biti višje trgovske šole v Trstu samo laške. Tako tudi ne Rivoltella. Ako pa mora ta biti vsled ustanove ustanovitelja (cesar pa ne vemo) laška, tedaj je dolžnost države, da ustanovi višjo trgovsko šolo za Slovence in Hrvatov. Še bolj pa to velja za višjo navtično šolo, a posebno zaradi tega, ker imamo v Dalmaciji navtične šole, zaradi katerih bi tudi ona višja v Trstu morala biti hrvaška, ali vsaj — bolj hrvaška. Trst je bil dosedaj izgledal kot ognjišče Lahov. To ognjišče je bilo žarišče iredentizma. To ognjišče gasi sedaj kri Slovencev in Hrvatov na Soči, a na pogašeno ne sme vlada nič več dovoliti, da nanosijo iredentovci novo kurivo. Trst mora biti slika Primorja, a naše Primorje — od Trsta do Špiča — je hrvaško. je slovensko!

Drug glas o slovenščini v Trstu. Zavedno slovensko dekle piše iz Trsta: „Slovenec“ je že sedaj parkrat pisal, kako je sedaj Trst slovenski. Meni se ne zdi tako hudo. Vsaj med nižjimi sloji v mestu vlada še vedno italijanščina. Ko v grovčah čakamo na kruh in olje, se sliši le laška govorica; morda dve ženski govorita slovensko, pa še ti dve čisto na skrivaj. Ako jih vprašaš, da-li se sramujejo slovenskega jezika, dobiš odgovor: „Non capisco, noi siamo Triestini!“ Ko smo slovenska dekleta zadnjič na Velikem trgu nekaj zabavljale zaradi italijančarenja, se obrne proti nam neka žena in nam pravi: „Oprostite, ve te stvari ne razumete, naj vam pojasnim. Tudi jaz imam otroke, ki hodijo v šolo in ne znajo slovensko. Ko so bili godni za šolo, sem jih vpisala pač v najbližjo ljudsko šolo, italijansko seveda. Ko je tretji dorastel za šolo, sem ga peljala v C. M. slovensko šolo. Tam so mi pa takoj povedali: „Kaj ne, pa boste nekaj plačali in nam pomagali za šolo?“ Kaj sem revala hotela, še tretjega otroka sem peljala v laško šolo. Tam mi ni treba nič plačati in še šolske potrebe dobi zastoj, zraven pa tudi obleko. Za reveža to veliko pomeni.“ — Tako torej so se delali v Trstu „Italijani“ in „italijanštvo“ Trsta. A kako drugače bi bilo, ako bi se bile dale Slovincem v Trstu o pravem času javne šole. do katerih so imeli in imajo vse pravice. Sicer se pa Trst tudi še dandanes smatra za čisto italijansko mesto ali vsaj postopa se tako ob raznih prilikah. Za to le en dokaz. Dne 18. avgusta smo imeli v Trstu vojaški dan. Vse tiskovine, razglednice itd., so bile samo laške. Nihče ni razumel ali ni hotel razumeti slovenskega jezika. Vsaj v paviljonu hotela Balkan smo upale dobiti slovenske tiskovine. A tudi tu so nam gospe povedale, da so sicer prosile za slovenske tiskovine in razglednice, a niso bile uslišane. Zato so same poskrbele za slovenske razglednice, ki so nam seveda dobrodošle. Tako je še danes v Trstu.

V dubrovniško navtično šolo se je vpisalo to leto 60 novih učencev. Takega navala še ni bilo nikoli kakor letos. — Kdaj pa pridemo mi do slovenske navtične šole v Trstu? Saj je znano, da je bodočnost Hrvatov in Slovencev na morju.

Dopisi.

Maribor. Črnovojniški oficijal vojaškega skladišča in uradnik tukajšnje davčne oblasti Ferdinand Hanzen, je bil zaradi hrabrega zadržanja pred sovražnikom odlikovan z zlatim zaslužnim križcem na traku hrabrostne kolajne.

St. III v Slov. gorica. V nedeljo, dne 3. oktobra je bila volitev cerkvenega ključarja namesto rajnega g. Antona Dauc. Izvoljen je bil enoglasno posestnik Jožef Draž, ki se je pred kratkim vrnil z italijanskega bojišča.

Partinje. V noči od 25. na 26. septembra je nastal požar v hlevu Elizabete Vuga v Partinju, ki je upepelil vsa poslopja omenjene posestnice. Nečakinja Elizabete Vuge, 35letna Marija Skrobar, ki je spala v hlevu, se je prebudila iz spanja šele v trenutku, ko je že bila njena obleka v plamenu. Vsled opeklin je umrla že drugi dan. Zgoreli sta tudi dve kravi, eno tele, dve svinji in sploh vse. Vzrok požara je neznan. Elizabeta Vuga je prišla ob vse svoje imeje, ker ni bila zavarovana pri nobeni zavarovalnici.

Konjice okolica. Posestnik Jožef Fijavž iz konjiške okolice je dne 28. septembra padel tako nesrečno raz orehovega drevesa, da je bil pri priči mrtev. Zapušča več nepreskrbljenih otrok.

Celje. Zadruga čevljarskih mojstrov naznanja, da se bo vršilo prihodnje oproščenje čevljarskih učencev dne 10. oktobra t. l., ob 2. uri popoldne v hotelu „Post.“

Celje. V zadnjih dneh so bili pokopani na tukajšnjem mestnem pokopališču sledeči vojaki, ki so umrli vsled ran, zadobljenih na bojišču: Franc Kolman od vojaškega delavskega oddelka-štev. četovodja Tomo Bertak od pešpolka, pešec Rudolf Schwarz od pešpolka, pešec Simon Kiluk od pešpolka, pešec Tomaž Simon od pešpolka, lovec Jožef Wörtl od tirolskega lovskega pešpolka, Ant. Holzer od pešpolka in pešec Anton Runcer od pešpolka.

Celje. Iz ruskega ujetništva se je oglasil praporščak Otmar Janouš, sin bivšega vodje tukajšnje cinkarne Alojzija Janouš.

Celje. Stotnik Jožef Novak od 87. pešpolka, o katerem se je mislilo, da je padel, se nahaja zdrav in čil v ruskem ujetništvu v Elabugi.

Laško. Dne 26. septembra je umrl tukajšnji hišni posestnik in slikarski mojster Norbert Krotič v 57. letu svoje starosti.

Mozirje. Tukajšnji velezaslužni nadučitelj Fr. Praprotnik je prejel častno kolajno za 40letno uspešno delovanje v učiteljski službi. Čestitamo!

Celje. V tukajšnji rezervni bolnišnici se je neka usmiljena sestra pri neki operaciji vrezala v roko in si s tem zastupila kri, da je vsled tega kmalu umrla.

Nov zemljevid francoskega bojišča. Kartografski zavod G. Freytag & Berndt na Dunaju, VII., Schottenfeldgasse 62, je izdal nov zemljevid francoskega bojišča, ki obsega ozemlje severno-zahodne Nemčije in Belgije ter ozemlje severno-izhodne Francije notri do Alzacije. Zemljevid stane s poštnino vred 1 K 30 vin. in se naroča pri omenjenem kartografskem zavodu.

P. n. posojilnice se opozarjajo, da takoj pregledajo, ali še imajo zadosti fiskovin, kuvertov in posebno hranilnih knjižic v zalogi. Ako bi imeli hranilne knjižice pošle po zimi ali spomladi, naj jih že zdaj naročijo, ker se ne ve, ali bo iskarna od novembra naprej mogla sploh prevzeti tako delo radi pomanjkanja delavcev. — Tiskarna sv. Cirila.

Ako hočeš biti v torek, dne 26. oktobra 1915 srečen, kupi si srečko loterije „Slovenske Straže“. Srečka stane samo 1 K. Dobitkov je 1715, vrednost 20.000 K. Štajerski Slovenci in Slovenke, izkažimo se hvaležne Slovenski Straži. Vsak naš rojak ali rojakinja si naj naroči vsaj jedno srečko. Naslov: Društvo „Slovenska Straža“ v Ljubljani.

Hudobne govornice o grofici Leopoldini Serenyi.

„Neues Wiener Journal“ z dne 1. oktobra pravi:

Zadnji čas se je od neznane strani razširilo letake, narejene s pisalnim strojem, kateri so poročali o procesu, ki se je vršil baje na Dunaju proti 50 osebam. V letakih je bilo tudi poročilo, da je v ta proces zapletena tudi soproga tajnega svetnika in moravskega deželnega glavarja, Leopoldina grofica Serenyi 1. Kis. Serenyi, rojena grofica Harrach, ter tudi obsojena.

Pooblaščenim smo od narodajne strani izjaviti, da je ta vest, za vsakega z razmerami le nekoliko pomembnega itak odkrito neresnična, popolnoma iz trte izvita in da ji manjka vsaka najmanjša podlaga.

Prinesli smo to novico, ker se je tudi po mariborskih gostilnah od gotove strani širil ta letak. Zastrupljevalci javnega mnenja še so vedno na delu. (Q)